

जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय नागरी पुनर्निर्माण अभियान (JNNURM) व लहान व मध्यम शहरांच्या पायाभूत सोयीसुविधांचा विकास कार्यक्रम (UIDSSMT) या योजनांतर्गत केंद्र शासन व राज्य शासनाचा हिस्सा अनुदान स्वरूपात वितरीत करण्याबाबत.

शासन निर्णय

नगर विकास विभाग

शासन निर्णय, क्रमांक: एनयुआरएम १००७/३५६/प्र.क्र.७२/०७/नवि-३३

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२. दिनांक : १६ जुलै, २००७

प्रस्तावना :-

नागरीकरणाचा वाढता वेग व व्याप्ती विचारात घेऊन केंद्र शासनाने मोठ्या शहरामधील पायाभूत सोयीसुविधा व दारिद्र्य रेषेखालील समुहांसाठी आवश्यक सोयी उपलब्ध करून देण्यासाठी देशातील ६३ मोठ्या शहरांसाठी जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय नागरी पुनर्निर्माण अभियान हा महत्वाकांक्षी कार्यक्रम जाहीर केलेला आहे. तरी इतर लहान व मध्यम शहरांसाठी UIDSSMT हा कार्यक्रम जाहीर केलेला आहे. या दोन्ही कार्यक्रमांच्या माध्यमातून शहरातील आर्थिक विकासाचे नियोजन योग्य पद्धतीने करून नागरीकांना रोजगार व व्यक्तिमत्त्व विकासाची संधी निर्माण करणे, हा या कार्यक्रमाचा मूळ उद्देश आहे.

या कार्यक्रमाची सुरुवात सन २००५-२००६ या आर्थिक वर्षापासून झाली असून पुढील ७ वर्षांपर्यंत हा कार्यक्रम राबविण्यात येणार आहे. सदरहू JNNURM ची यांजना महाराष्ट्रातील बृहन्मुंबई शहर समूह, पुणे शहर समूह, नाशिक, नागपूर व नांदेड या पाच नागरी समुहांसाठी (Urban Agglomeration) व या व्यतिरिक्त राज्यातील सर्व म.न.पा. व न.पा. यांचा समावेश लहान व मध्यम शहरांचा पायाभूत सुविधांचा विकास कार्यक्रमांमध्ये करण्यात आला आहे.

जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय नागरी पुनर्निर्माण अभियानांतर्गत निधीची विगतवारी पुढीलप्रमाणे आहे:-

प्रवर्ग	लोकसंख्या २००१ जनगणनेनुसार	शहर समूह	निधीची विगतवारी (%)		
			निधी		नागरीसंस्था/ बँकाकडून कर्ज/ वित्तीय संस्था
			केंद्र शासन	राज्य शासन	
अ	४० लाखांपेक्षा जास्त	बृहन्मुंबई	३५	१५	५०
ब	१० ते ४० लाख	नाशिक, पुणे, नागपूर	५०	२०	३०
क	निवडक शहरे	नांदेड	८०	१०	१०
क	UIDSSMT अंतर्गत शहरे		८०	१०	१०

(ह.भा.प.)

JNNURM तसेच UIDSSMT या योजनांतर्गत केंद्र शासनाकडून व राज्य शासनाकडून प्राप्त होणारा निधी वाटप करण्याबाबत मार्गदर्शक सूचना केंद्र शासनाने दिलेल्या आहेत. सदर निधी अनुदान स्वरूपात द्यावा अथवा कर्ज स्वरूपात द्यावा याबाबतचा निर्णय राज्य शासनाने घ्यावा असे स्पष्टीकरण वेळोवेळी केंद्र शासनाद्वारे कार्यशाळेत व बैठकीत देण्यात आलेले आहे. या दोन्ही योजनांतर्गत आजपर्यंत अनुदान स्वरूपात एकूण ५२८.५६ कोटी तर कर्ज स्वरूपात ११३.९२ कोटी अशा एकूण रक्कम रुपये ६४२.४८ कोटीचे निधीचे वितरण करण्यात आलेले आहे.

सदर योजनांमध्ये निधी वितरीत करताना अनुदान व कर्ज यांचे प्रमाण काय असावे यासाठीचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, या योजनांचा उद्देश नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना पायाभूत सुविधा निर्माण करणे, त्यांचे नूतनीकरण करणे व विस्तार करणे हा आहे. नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची वित्तीय स्थिती चांगली नसल्याने पायाभूत सुविधांकडे दुर्लक्ष होण्याची शक्यता असते. नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना निधी वितरीत करताना राज्य शासनाकडून त्यांच्यावर अतिरिक्त वित्तीय भार सोपविणे उचित ठरणार नाही. चक्रीयनिधीद्वारे निधीची वसूली होऊन निर्माण होणारा निधी योजनांच्या अखेरीस अत्यल्प असेल. या योजनांतर्गत प्रस्तावित केलेले बरेच प्रकल्प राज्य शासनाकडून प्राप्त होणारा संपूर्ण निधी अनुदान म्हणून मिळेल, अशा धारणेने प्रस्तावित केलेले आहेत. नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची प्रतिकूल आर्थिक स्थिती लक्षात घेता सदर दोन्हीही योजनांच्या प्रकल्पांना केंद्र शासनाकडून व राज्य शासनाकडून केली जाणारी त्यांच्या हिशूबाची पूर्ण रक्कम अनुदान म्हणून दिल्यास प्रकल्प आर्थिकदृष्ट्या अधिक सक्षमपणे पूर्ण करण्यास मदत होईल. त्यानुसार शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे :-

शासन निर्णय :- १) जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय नागरी पुनर्निर्माण अभियान (JNNURM) व लहान व मध्यम शहरांच्या पायाभूत सोयीसुविधांचा विकास कार्यक्रम (UIDSSMT) या योजनांतर्गत यापुढे नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना दिले जाणारे केंद्र/राज्य शासनाचे अर्थसहाय्य स्थायी अनुदान स्वरूपातच वितरीत करण्यात येईल.

२) जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय नागरी पुनर्निर्माण अभियान (JNNURM) व लहान व मध्यम शहरांच्या पायाभूत सोयीसुविधांचा विकास कार्यक्रम (UIDSSMT) या योजनांतर्गत यापूर्वी दिलेले केंद्र/राज्य शासनाचे अर्थसहाय्य स्थायी अनुदान असून, कर्ज नसल्याचे मानण्यात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

		<p>०.१०.२०११</p> <p>(रा.वि.कुलकर्णी)</p> <p>अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.</p>
<p>प्रती,</p> <p>१) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१ मुंबई</p> <p>२) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२ मुंबई</p> <p>३) अपर मुख्य सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई</p> <p>४) प्रधान सचिव, वित्त विभाग/नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई</p> <p>५) मा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई</p> <p>६) नोडल एजन्सी तथा महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, मुंबई</p> <p>७) संचालक तथा आयुक्त, नगरपरिषद संचालनालय, मुंबई</p> <p>८) आयुक्त (राज्यातील सर्व महानगरपालिका)</p> <p>९) नगर विकास विभागातील सर्व सह/उप सचिव</p>		<p>१०) मुख्य अधिकारी (राज्यातील सर्व नगरपालिका)</p> <p>११) अवर सचिव (नवि-४), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई</p> <p>१२) लेखाधिकारी (नवि-३१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई</p> <p>१३) निव्वड नस्ती (नवि-३३), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई</p>